

Thema 4

MIJN WERELD: lessen

Motto:

Samen zijn wij de wereld!

Inhoudsopgave Thema 4 MIJN WERELD onderbouw

4.1. MIJN HUIS EN THUIS	3
Groep 1. Een huis, mijn huis.....	3
Groep 2. Met wie woon ik?	4
Groep 3. Mijn kamer.....	5
4.2. MIJN BUURT	6
Groep 1. Buiten spelen.....	6
Groep 2. Bij ons in de buurt.....	7
Groep 3. De deur uit.....	8
4.3. IN JOUW SCHOENEN.....	9
Groep 1. Een taal om in te wonen.....	9
Groep 2. Taaltrommel.....	10
Groep 3. Allemaal meertalig!	11
4.4. MIJN SCHOOL	12
Groep 1. Ik weet de weg.....	12
Groep 2. Op weg naar school	13
Groep 3. Eerlijk en beleefd.....	14
4.5. MIJN VRIJE TIJD.....	15
Groep 1. Leuke dingen doen	15
Groep 2. Na schooltijd doe ik.....	15
Groep 3. Alleen voor meisjes/jongens!?	16
4.6. HETZELFDE ANDERS.....	17
Groep 1. Hetzelfde of niet?	17
Groep 2. Van klein naar groot	18
Groep 3. Mijn school, jouw school	19

4.1. MIJN HUIS EN THUIS

Groep 1. Een huis, mijn huis

Doel

De leerling laat zien in wat voor soort huis hij/zij woont.

Materiaal

Digibord: Plaat *Mijn-huis*.

Printen op A3 voor alle leerlingen: *Mijn huis*.

Zorg dat je de **adressen van de leerlingen** bij de hand hebt, zodat je met Google maps, streetview de huizen kunt laten zien.

Werkwijze

Laat de eerste pagina zien van de plaat *een-huis-mijn-huis* op het digibord: een vierkant met een puntdak. Wie woont er in zo'n huis? Als de kinderen naar buiten kijken zien ze dan zo'n huis staan? Zijn er ook nog andere huizen?

Laat de tweede pagina van de plaat *een-huis-mijn-huis* op het digibord zien. Staat het huis van de leerlingen ertussen? Wie gaat er bij thuiskomst eerst met een trap omhoog. Of met een lift? Wie woont er op een boerderij? Op een schip? In een caravan? Is er iemand die in een kasteel woont? Een heel groot huis? Een klein huis?

Deel de geprinte versie (zwart-wit) uit. De kinderen kleuren het huis uit dat het meest lijkt op het huis waarin ze wonen. Ze mogen er dingen bij tekenen.

TIP

Vraag van tevoren aan ouders een foto te maken van de voorkant van hun huis en deze te versturen via Social Schools (of een ander ouderportaal die de school gebruikt).

Kijk op Google streetview waar de kinderen wonen en hoe hun huis eruitziet.

Groep 2. Met wie woon ik?

Doel

De leerling laat zien wie er allemaal in zijn/haar huis wonen (inclusief mogelijke huisdieren).

Materiaal

Digibord: *Met wie woon ik in huis.*

Printen voor alle leerlingen: *Met wie woon ik in huis.*

Werkwijze

Laat de plaat *Met-wie-woon-ik-in-huis* zien op het digibord. Zeg dat je met verschillende mensen in huis kunt wonen. Een mama, een papa, twee mama's, twee papa's. Maar er kan ook een oma, opa, tante of oom in huis wonen. Er kunnen broertjes en zusjes zijn, grote of kleine. Ook kunnen er huisdieren bij je wonen.

De kinderen knippen of prikken de mensen en dieren met wie ze wonen uit en plakken ze rond het huis. Kinderen die geen huisdier hebben plakken hun lievelingsdier bij het huis.

Alternatieve invulling

Vraag ouders een foto te maken van het hele gezin, inclusief eventuele huisdieren. Elk kind mag de eigen gezinsfoto toelichten en de andere kinderen mogen vragen stellen. Maak na de les een 'boekje' van de foto's en leg het boek in de leeshoek zodat het nog vaak bekeken kan worden.

Groep 3. Mijn kamer

Doel

De leerling vertelt iets over haar/zijn eigen (slaap)kamer thuis en kan actief luisteren naar wat een ander vertelt.

Materiaal

Digibord: plaat *Mijn kamer thuis*.

Printen op A3: *Hoofdkussens*

Werkwijze

Hang voor de les de 3 uitgeprinte hoofdkussens naast elkaar op in de klas.

Laat in de kring de plaat van de twee kinderkamers zien.

Als je geboren wordt als prinsje of prinsesje heb je kans dat je zo'n slaapkamer krijgt. Maar de meeste kinderen zijn geen prins of prinses.

Wat voor slaapkamer hebben de kinderen? Slapen ze er alleen of met een broertje of zusje?

Slapen ze samen in een bed of hebben ze elk hun eigen bed?

Laat de kinderen dan per onderdeel hun slaapkamer tekenen.

- Teken jouw bed. Staat er nog een bed in jouw kamer? Teken dan ook dat bed.
- Staat er een kast op jouw kamer? Teken dan de kast.
- Staat er een stoel op jouw kamer?
- Staat er een tafel of bureau in jouw kamer?
- Heb jij speelgoed op je kamer?
- Wat staat er nog meer op jouw kamer?

De slaapkamers hangen ze op bij een van de drie *Hoofdkussens* die al in de klas hangen. Elke leerling licht haar/zijn slaapkamer kort toe en beantwoordt één vraag van een klasgenoot.

Vragen voor de leerkracht: waar zit de deur, is er een raam, waar zitten/liggen je knuffels?

4.2. MIJN BUURT

Groep 1. Buiten spelen

Doel
De leerling kan vertellen waar hij/zij buiten speelt.

Materiaal

Digibord: zet de plaat *Van-de-dijk-rollen* klaar.
Printen: om voor te lezen *Jip-en-Janneke-brandnetels*.

Werkwijze

Laat op het digibord de plaat zien van Jip en Janneke die van de dijk rollen en lees het verhaal interactief voor.

Spelen de leerlingen ook buiten? Trekken ze dan ook oude kleren aan die vies mogen worden? Waar spelen ze buiten? Mogen ze daar alleen naartoe? Zijn de kinderen ook wel eens geprikt door een brandnetel? Of door iets anders (een wesp, een mug, een cactus)? Zorg dat ook de stille kinderen en de kinderen die veel tijd nodig hebben om te reageren iets vertellen.

Groep 2. Bij ons in de buurt

Doel

De leerling leert dat ieder gezin andere gewoonten en gebruiken heeft.

Materiaal

Digibord: *Zet Zo zijn on ze manieren* klaar.

Werkwijze

Praat met de kinderen over hun dagelijks leven thuis. Zoals het bij je thuis gaat lijkt heel vanzelfsprekend, maar bij de burens en bij kinderen in de klas kan het heel anders gaan.

Neem de dag door met behulp van de foto's op het digibord en kijk per stukje van de dag naar de gewoonten en gebruiken bij kinderen thuis. Gebruik de vragen hieronder om het gesprek op gang te brengen of vertel per stukje over hoe jij het zelf doet en dat je een vriendje of vriendinnetje had (hebt) die het heel anders deed.

Wie wekt jou 's ochtends? Kleed jij je zelf aan of helpt iemand je daarbij? Wie helpt je meestal? Wie zorgt er voor het ontbijt? En wat eet jij aan het begin van de dag? Of eet jij pas als je op school komt?

Wie kookt er bij jullie thuis? Is er iemand die altijd kookt of wisselt dat? Help je wel eens met koken? Wat eten jullie vaak? Wat vind jij het lekkerst?

Wie dekt de tafel of schept de borden op?

Het eten is klaar. Waar eten je je warme eten? Aan tafel, op de bank? Staat de televisie aan als jullie eten? Eten jullie altijd met het hele gezin of apart?

Bidden jullie voor of na het eten?

Wie ruimt de tafel af en doet de afwas?

Wie doet jou in bad of onder de douche en wie stopt jou 's avonds in bed? Doe je nog iets speciaal voor het slapen gaan? Bidden, een liedje zingen, een verhaaltje voorlezen?

Groep 3. De deur uit

Doel

De leerling kan laten zien waar hij/zij komt als hij/zij thuis de voordeur en/of achterdeur uitgaat.

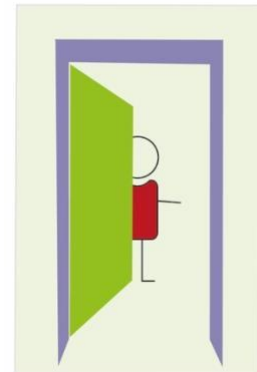
Materiaal

Tafels en stoelen om een 'huis' te maken.

Printen: pictogrammen *De deur uit*.

Werkwijze

Maak in de klas met behulp van tafels een 'huis': een afgebakende ruimte. De ruimte heeft twee uitgangen: een voordeur en een achterdeur. De voor- en achterdeur zijn stoelen die 'open' en 'dicht' gedaan kunnen worden.

Vertel dat er een huis is met een voordeur en een achterdeur. Ga zelf het huis in en open de voordeur. *Ik doe de voordeur open en ik kom (op de galerij, in de tuin, op straat, in de hal). Ik zie..... en dan ga ik weer naar binnen. Nu doe ik de achterdeur open en ik stap (op het balkon, in de tuin, in de steeg, ...) Ik zieNu ga ik weer naar binnen.*

Om de beurt stappen de leerlingen het huis binnen en openen ze eerst de voordeur en daarna (als ze die hebben) ook de achterdeur. Waar komen ze, wat zien ze als ze door de deur van hun eigen huis naar buiten lopen? Ze kunnen een pictogram aanwijzen, waarna je verdere vragen kunt stellen.

Zie je één boom of meer bomen?

Staan de auto's geparkeerd voor de deur of rijden ze langs?

Staan de huizen tegen elkaar aan of los van elkaar in jouw straat?

Zie je het huis van de buren als je buiten komt?

voordeur

boom

tuin

auto's

rustige straat

drukke straat

speeltuin

winkel

park

4.3. IN JOUW SCHOENEN

Groep 1. Een taal om in te wonen

Doel

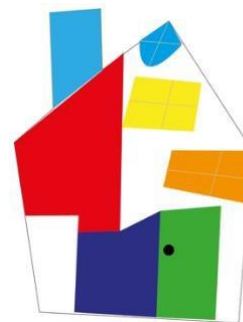
De leerling weet dat woorden voor hetzelfde ding in verschillende talen anders zijn.

Materiaal

Papier, potloden.

Digibord:

- zet de plaat *Taal-om-in-te-wonen* klaar.
- zet een app klaar waarmee je geluid kunt opnemen en afspelen.

Werkwijze

Alle kinderen tekenen een huis. Vertel daarna dat jullie samen gaan uitzoeken welke woorden er voor 'huis' zijn in andere talen. Laat het huis zien op het digibord. In het Nederlands heet dit ding een huis.

Start de geluidsopname en zeg: *mijn huis*. Stop de opname.

Laat de klas zeggen: *mijn huis*. Zeg dat je de opname gaat starten en laat de klas dan nog eens *mijn huis* zeggen.

Wie weet een woord voor 'huis' in een andere taal? De kinderen die een woord weten mogen het zeggen.

Neem het woord op.

Bespreek met de klas: Welke taal is het? Spreekt het kind de taal thuis?

Laat de klas het woord nazeggen en neem het op.

Verzamel op deze manier zoveel mogelijk woorden voor huis.

Lijken de woorden op elkaar? Huis (Nederlands), hûs (Fries), haus en house (Engels) wel een beetje. Maar ev (Turks), maison (Frans), casa (Spaans), dom (Pools) niet. Toch betekenen de verschillende woorden allemaal hetzelfde.

Hang alle tekeningen op in de klas. Plak de geluidsfragmenten na de les achter elkaar en speel ze een dag later nog eens af terwijl je samen naar de tekeningen kijkt. De tekeningen en geluidsfragmenten zijn ook op een ouderavond goed te gebruiken!

TIP

Vraag aan ouders om in hun taal of dialect 'goede morgen, allemaal!' te zeggen en dit op te nemen met hun telefoon.

Vraag aan ouders een filmpje te maken van hun kind dat in de moedertaal of het dialect dat thuis gesproken wordt tot 10 telt.

Het geluidsfragment of filmpje kan via social schools (of een ander ouderportaal) worden verzonden.

Groep 2. Taaltrommel

Doel

De leerling weet welke talen hij/zij zelf spreekt en welke talen andere kinderen in de klas spreken.

Materiaal

Digibord: zet *De Voorleestrom* klaar ([De Voorleestrom - playlist by boekstart | Spotify](#)). Afspelen kan ook via Apple Music of Deezer en de MP3's kun je ook voor de les downloaden.

Vorbereiden: welke talen horen/spreken de kinderen in jouw klas thuis?

Werkwijze

Vertel de kinderen dat er heel veel talen zijn. Dat jij Nederlands spreekt met de kinderen en dat de kinderen Nederlands spreken met jou. Met elkaar of thuis spreken de kinderen misschien ook andere talen: Fries, Turks, Arabisch, Spaans, Pools, Frans, Chinees, Engels, Berbers, Tigrinya of Zweeds. Weten de kinderen nog meer talen?

Luister samen naar het Nederlandse liedje van de *Voorleestrom* en laat de kinderen meetrommelen en misschien ook een beetje meezingen.

Laat dan een liedje van de *Voorleestrom* horen in een taal die een of meer kinderen thuis spreken. De kinderen mogen meetrommelen en (woordjes) meezingen. Vraag na afloop van het liedje aan de kinderen: wie kon het liedje kon verstaan of: wie weet waar het liedje over ging?

Laat zoveel van de 11 *Voorleestrom*-liedjes horen als er kinderen in je klas zitten die een van de 11 talen begrijpen of spreken.

Bij alle liedjes trommelt de hele klas mee. Liedjes zijn van iedereen!

Groep 3. Allemaal meertalig!

Doel

De leerling weet wat meertaligheid is en dat veel mensen meertalig zijn.

Materiaal

Digibord: zet het filmpje *Meertalig opgroeien* klaar ([Meertalig opgroeien \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=Meertalig-opgroeien)).

Werkwijze

Bekijk de **eerste 50 seconden** van het filmpje.

Zet het filmpje dan stop.

In het filmpje gaat het over Emre. Emre spreekt thuis Turks en op school Nederlands. Emre is meertalig.

Prat met de kinderen over meertaligheid.

Meertalig? Wat is dat?

Als je meertalig bent gebruik je verschillende talen. Dus niet alleen het Nederlands, maar ook bijvoorbeeld Turks, Pools, Fries.... Laat de kinderen aanvullen welke talen je nog meer kunt gebruiken.

Welke talen (en/of dialecten) *horen* de kinderen (thuis, op school, op straat, op televisie, op YouTube, in apps/games)? Welke talen *spreken* ze (een beetje), *begrijpen* ze (een beetje)?

Als je meer dan één taal begrijpt of spreekt ben je meertalig.

Wie is er *niet* meertalig?

TIP

Sluit de les af met Happy birthday in de talen die kinderen in de klas spreken.

Turks: [Happy Birthday \(Turkish Version\) \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=Happy-Birthday-Turkish-Version)

Frans: [Happy Birthday \(French Version\) \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=Happy-Birthday-French-Version)

Spaans: [Happy Birthday \(Spanish Version\) \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=Happy-Birthday-Spanish-Version)

Duits: [Happy Birthday \(German Version\) \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=Happy-Birthday-German-Version)

Arabisch: [عيد ميلاد سعيد Sana Helwa Ya Gamil \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=Sana-Helwa-Ya-Gamil)

Grieks: [Happy Birthday \(Greek Version\) \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=Happy-Birthday-Greek-Version)

Groep 1. Ik weet de weg

Doel

De leerling kent de weg in school (wc, beweeglokaal, docentenkamer, kamer logopedist) en voelt zich er veilig.

Materiaal

-

Werkwijze

Vertel in de kring dat jullie samen de school gaan verkennen. Voor elk stukje van de school dat jullie gaan verkennen zijn er steeds twee hoofd-verkenners. Zij lopen voorop en wijzen de weg.

De onderstaande route aanpassen aan de situatie in school!

We gaan naar de gymzaal, leerling 1 en 2 voorop.

We gaan naar de conciërge, leerling 3 en 4 voorop.

We gaan naar de wc, leerling 5 en 6 voorop.

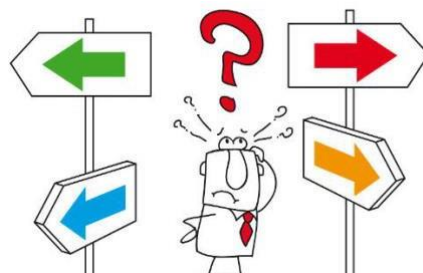
We gaan naar de kamer van de logopedist, leerling 7 en 8 voorop.

We gaan naar de directeur, leerling 9 en 10 voorop.

We gaan naar juf....., leerling 11 en 12 voorop.

We gaan naar de printer, leerling 13 en 14 voorop.

We gaan naar de voorraadkast, leerling 15 en 16 voorop.

Benoem dat de school van iedereen is en dat het veilig is om er rond te lopen. Verdwaald, een beetje bang? Vraag iemand om je te helpen!

Groep 2. Op weg naar school

Doel

De leerling kan vertellen hoe hij/zij naar school komt (met wie, met welk vervoermiddel).

Materiaal

Digibord: zet de plaat *Op-weg-naar-school* klaar.

Werkwijze

Bekijk de foto's van manieren om naar school te gaan in de kring. Haal per foto zoveel mogelijk ervaringen op. Bijvoorbeeld:

Als de kinderen niet met de fiets naar school komen, gaan ze misschien wel eens ergens anders heen op de fiets? Met wie fietsen ze dan mee? Wie heeft er thuis een bakfiets? Hoe is het om in een bakfiets te zitten? Heb je wel eens in een rolstoel gezeten?

Als de kinderen met een taxibusje naar school komen, hoe vroeg vertrekken ze dan? Met wie zitten ze in de bus? Zijn de kinderen in de bus aardig; praten ze met elkaar, maken ze ruzie, wordt er gepest? Is de chauffeur aardig, maakt hij of zij grapjes, is hij of zij streng?

Groep 3. Eerlijk en beleefd

Doel

De leerling kan een voorwerp of boodschap naar een leerkracht in een ander lokaal brengen en weet aan welke regels hij/zij zich moet houden (kloppen, voorstellen, bedanken).

Materiaal

-

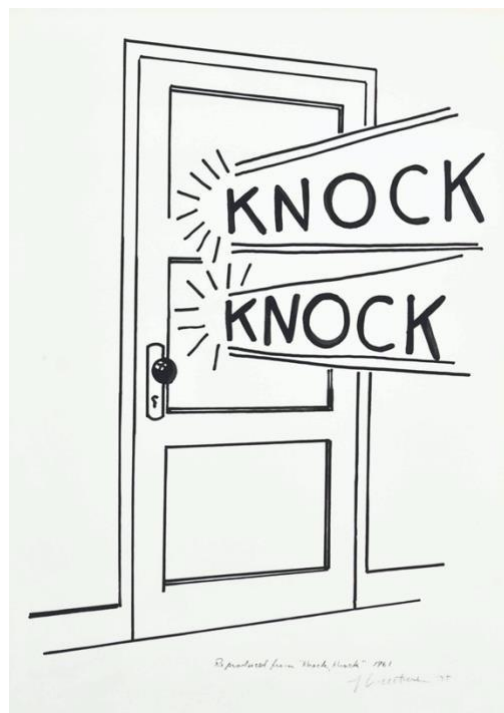
Werkwijze

Vraag voor de les aan een leerling uit een hogere klas om vlak voor het tijdstip waarop je met PeTOS begint bij jouw klas op de deur te kloppen om iets te vragen of te zeggen. Als de oudere leerling weer weg is, vertel je de leerlingen dat iedereen een boodschap kan overbrengen en dat iedereen dat op haar of zijn eigen manier doet. Maar, er zijn wel een paar regels.

Bijvoorbeeld:

- Ren je of loop je naar de andere klas?
- Wat doe je en zeg je (kloppen, begroeten, vragen).
- Als iedereen in de klas zit, is het leeg in de gangen. Wat doe je als je op de gang iets ziet liggen dat je heel graag wilt hebben (bijvoorbeeld het enige voetbalplaatje dat je nog niet hebt)?

Zeg dat jullie gaan oefenen. Alle kinderen bedenken een vraag die ze aan een juf of meester willen stellen. Help zo nodig met het verzinnen van een vraag. Om de beurt gaan de kinderen de klas uit, kloppen ze aan en stellen ze hun vraag. Bespreek per leerling kort na hoe het ging.

4.5. MIJN VRIJE TIJD

Groep 1. Leuke dingen doen

Doel

De leerling kan laten zien of benoemen wat hij/zij leuk vindt om te doen.

Materiaal

Digibord: Zet het bestand *Leuke-dingen-doen* klaar.

Printen: op A3 voor alle leerlingen één of meer platen van *Leuke-dingen-doen*.

Werkwijze

Kies één of meer van de platen met activiteiten en bekijk ze samen met de kinderen. Laat de kinderen om de beurt een activiteit aanwijzen die ze heel leuk vinden. De activiteit die wordt aangewezen mag worden uitgebeeld of er mag iets over worden verteld.

Geef de leerlingen daarna de uitgeprinte plaat of platen en laat ze de activiteiten die ze leuk vinden, uitdrukken of uitknippen en op een vel papier plakken.

Groep 2. Na schooltijd doe ik...

Doel

De leerling kan benoemen wat hij/zij deze dag na schooltijd gaat doen.

Materiaal

Digibord: Zet de plaat *Activiteiten in vrije tijd* uit het bestand *Leuke-dingen-doen* klaar.
Fiches.

Werkwijze

Geef alle kinderen een fiche. Vertel aan de kinderen wat jij gaat doen als je thuiskomt uit school. Vraag dan aan hen wat ze gaan doen. Elk kind dat antwoord heeft gegeven, legt haar of zijn fiche in het midden van de kring. De kinderen die niks kunnen bedenken, mogen iets kiezen van de plaat op het digibord.

Je kunt ook de kinderen in tweetallen aan elkaar laten vertellen wat ze graag doen in hun vrije tijd. Goed luisteren naar de ander! In de kring vertellen ze vervolgens wat de leerling met wie ze gepraat hebben leuk vindt om te doen.

Bespreek ter afsluiting waarom het belangrijk (en handig!) is om naar elkaar te luisteren.

Groep 3. Alleen voor meisjes/jongens!?

Doel

De leerling wordt zich bewust van lichamelijke verschillen en overeenkomsten tussen jongen en meisjes en van sekse-gerelateerde rolverwachtingen en gedragingen.

Materiaal

Digibord: Zet de les *Meisjes en jongens?* uit **Kriebels in je buik** klaar.

Volg de lesbeschrijving van Kriebels in je buik (Lichamelijke ontwikkeling en zelfbeeld, groep 3).

4.6. HETZELFDE ANDERS

Groep 1. Hetzelfde of niet?

Doel

De leerling kent uiterlijke overeenkomsten en verschillen tussen zichzelf en anderen.

Materiaal

Digibord: Zet de plaat *Tweeling* klaar.

Werkwijze

Kijk naar de tweeling op het digibord. De meisjes zien er precies hetzelfde uit. Wat is er allemaal hetzelfde? Zijn er ook verschillen? Zitten er kinderen in de klas die ook zoveel op elkaar lijken? Wijs twee 'verzamelplaatsen' aan, bijvoorbeeld: bij de deur en bij het raam. Alle kinderen zitten op hun plek. Vervolgens noem je steeds een uiterlijk kenmerk en vraag je alle kinderen met dat kenmerk naar de deur te lopen en alle kinderen met een ander kenmerk naar het raam. Zorg ervoor bij de kenmerken die je noemt dat alle kinderen tenminste een keer bij het raam en bij de deur terechtkomen.

Kinderen met broek aan – kinderen met rok of jurk aan.

Kinderen met sandalen – kinderen met dichte schoenen.

Meisjes – jongens.

Kort haar – lang haar.

Kinderen met een bril – kinderen zonder bril.

Kinderen met blauwe ogen – kinderen met bruine ogen.

Bespreek na wat de kinderen hebben zien gebeuren. Alle kinderen in de klas zien er verschillend uit. Maar er zijn ook veel dingen hetzelfde.

Groep 2. Van klein naar groot

Doel

De leerling kan verschillen en overeenkomsten tussen zichzelf en anderen benoemen.

Materiaal

Digibord: zet de plaat *Kinderrij* klaar.
Stok (van een bezem bijvoorbeeld).
Kleine rechthoekige dierenstickers.

Werkwijze

Benoem in de kring dat iedereen anders is, maar dat kinderen ook erg op elkaar lijken. Want wie heeft er bijvoorbeeld twee benen? Twee ogen, één neus?

Zet de kinderen in een rij naast elkaar. Wijs één kind aan dat de kinderen van klein naar groot mag neerzetten. Het kind mag nu de stok naast elk kind zetten, te beginnen bij de kleinste. Het kind dat gemeten wordt mag een dierensticker uitzoeken en moet onthouden welk dier hij/zij koos. De gekozen sticker wordt op de bezem geplakt bij haar/zijn lengte. Zo ga je het rijtje af. Kunnen de kinderen hun sticker nog vinden op de stok?

Sluit af in de kring. Elk kind benoemt één verschil en één overeenkomst tussen zichzelf en een ander kind.

Benadruk dat het kleinst niet hetzelfde is als het jongst en het grootst niet hetzelfde als het oudst.

Groep 3. Mijn school, jouw school

Doel
De leerling kent het verschil tussen de eigen speciale school en de reguliere school waar bijvoorbeeld broertjes en zusjes op zitten.

Materiaal

Digibord: Zet het schooltv-filmpje *Iedereen is anders* klaar ([ledereen is anders | Schooltv](#)).

Werkwijze

Kijk samen naar het filmpje. Geef de kinderen ruim de tijd om zelf te reageren. Stel daarna vragen over wat ze hebben gezien. Herkennen ze dingen in het filmpje? Hebben zij ook wel eens gebaren gezien of gebruikt?

De kinderen in het filmpje gaan naar een speciale school omdat ze niet goed kunnen horen. De kinderen zelf zitten ook op een speciale school. Wat voor school is dat? Is er misschien een **leerling uit groep 8** die dat kan komen uitleggen?